

Dr. Palágyi Tivadar*

KÜLFÖLDI HÍREK AZ IPARJOGVÉDELEM TERÜLETÉRŐL

Algéria

2006. január 2-án hatályba lépett a hivatalos lapban 2005. augusztus 7-én meghirdetett új szabadalmi és védjegy törvény, amely az 1966. évi rendelet helyébe lépett. Az új törvény főbb változásait az alábbiakban foglaljuk össze.

Vegyészeti és gyógyszeripari találmányok esetén eljárási oltalom mellett termékolttalom is szereshető. A védjegy hivatal a védjegybejelentéseket alakiságokra, korábbi védjegyekkel való ütközésre és közismertségre vizsgálja.

Egy lajstromozott védjegy törlése kérhető, ha megszakítatlan három éven át nem használják, és a mulasztást nem tudják igazolni. Ha megfelelő igazolást nyújtanak be, a használat nélküli időszak legfeljebb további két évvel meghosszabbítható. A védjegymegújítási kérelemmel együtt meghatalmazást és a védjegynek a megelőző három éven át való használatát bizonyító iratot is be kell nyújtani. Ilyen célra megfelel a bejelentő által aláírt egyszerű nyilatkozat is.

Amerikai Egyesült Államok

A) 2005-ben üzleti módszerekre vonatkozóan 6500 szabadalmi bejelentést nyújtottak be az Amerikai Egyesült Államokban. Az ilyen bejelentéseket feldolgozó Műszaki Központ (Technology Center 3600) közlése szerint az üzleti tárgyú szabadalmi bejelentések kapcsán az első érdemi végzéseket közelítőleg 36 hónap elteltével adják ki, és mintegy 44 hónap telik el a szabadalom megadásáig. Ezt az időtartamot megnövelte az a tény, hogy az Egyesült Államok Szabadalmi és Védjegy hivatalában bevezettek egy második szintű ellenőrzési eljárást, amelyet különös gondossággal alkalmaznak az üzleti módszerekre vonatkozó találmányok esetében.

Ezen a területen 19 000-re nőtt a vizsgálatlan bejelentések száma. A hátrány csökkentésére a hivatal 60 új elővizsgálót alkalmazott az üzleti módszereket vizsgáló csoportban, és egyszerűsítette a második szintű ellenőrzési eljárást.

A 2004-ben üzleti módszerekre engedélyezett, 300-nál kevesebb szabadalommal szemben 2005-ben körülbelül 700 ilyen tárgyú szabadalmat engedélyeztek.

B) A *Varco, L.P. v. Pason Systems USA Corp.*-ügyben a Szövetségi Fellebbezési Bíróság (Court of Appeals for the Federal Circuit, CAFC) megváltoztatta az elsőfokú körzeti bíróság

* Danubia Szabadalmi és Védjegy Iroda Kft.

ideiglenes intézkedést elutasító döntését, és az ügyet visszautalta az elsőfokú bíróságnak, megállapítva, hogy az túlzott korlátozással értelmezte a szabadalom igénypontjait.

A szóban forgó szabadalom olyan rendszerre és módszerre vonatkozott, amely önműködően szabályozta egy fúrótorony fúrószárának kiengedését négy paraméter kombinációjának a segítségével. Az igénypontoszerkezettel kapcsolatos vita a „kiválasztási” (selecting) lépésre és a „továbbítási” (relaying) lépésre összpontosult. A körzeti bíróság a kiválasztást úgy értelmezte, hogy az a szelepváltók kézi működtetését és a szabályozók kézi kalibrálását igényelte, és a „továbbítás” kifejezést úgy értelmezte, hogy az sűrített levegővel működtetett szelepek segítségével végzett jeltovábbítást jelent.

A körzeti bíróság olyan alapon jutott ilyen következtetésekre, hogy alapvetően a leírásra és az elővizsgálati eljárás történetére támaszkodott. A felperes Varco a körzeti bíróság döntése ellen benyújtott fellebbezésében azzal érvelt, hogy a bíróság helytelenül szűkítette az igénypontokat azzal, hogy a leírásból korlátozásokat vitt be az igénypontok értelmezésébe.

A CAFC egyetértett a felperes ilyen érvelésével, mert megállapította, hogy a körzeti bíróság megengedhetetlen módon iktatott be korlátozásokat az igénypontokba, ami indokolatlanul szűk igénypontoszerkezetet eredményezett. A CAFC kifejtette, hogy az igénypontban szereplő kifejezéseknek általában azok rendes és szokásos jelentését kell adni, és annak figyelembevétele, hogy egy átlagos tudású szakember hogyan értelmez egy igénypontban szereplő kifejezést, tárgyilagos kiindulási alapot szolgáltat az igénypont értelmezéséhez.

Az igénypont szövegezésével kapcsolatban a CAFC megállapította, hogy a „kiválasztási” lépés nem korlátozódik kézi műveletekre, mert más igénypontok kimondottan azt állították, hogy a kiválasztást önműködően végzik, és a leírás, valamint az elővizsgálati eljárás története világosan jelezte, hogy a kézi műveletek az önműködő kiválasztás előtti kalibrálásra vonatkoznak. A „továbbítási” lépéssel kapcsolatban a CAFC megállapította, hogy bár előnyös kivitelezés esetén sűrített levegővel működtetett szelepeket használnak, helytelen lenne az előnyös kiviteli alakot felhasználni az igénypont korlátozására, mert magában az igénypontban semmi sem kívánja meg sűrített levegővel működtetett szelepek használatát a „továbbítási” lépés elvégzéséhez.

Az első foknak való visszautalás kapcsán a CAFC megállapította, hogy a körzeti bíróság a vitatott igénypont helyes értelmezését és érvényességét, valamint a vitatott igénypontnak az alperesi rendszer általi bitorlását teheti vizsgálat tárgyává. A CAFC azt is megjegyezte, hogy a körzeti bíróság a bitorlás tényét az ekvivalenciaelv alapján is vizsgálhatja.

A fenti ügyből levonható tanulság, hogy bár az igénypontok értelmezésénél a leírás lehet a legfontosabb alap, óvakodni kell attól, hogy a leírásból korlátozásokat vigyünk be az igénypontokba.

C) Az amerikai *Purdue Pharma L.P.* (Purdue) cég az *OxyContin* néven forgalmazott oxycodon nyújtott felszabadulását biztosító készítményre vonatkozó három szabadalommal rendelkezett. A gyógyszert mérsékelt és súlyos fájdalmak kezelésére használták. Az

Endo Pharmaceuticals Inc. (Endo) cég az OxyContin generikus formáját gyártotta, ami a Purdue szerint szabadalmainak bitorlását jelentette, ezért a körzeti bíróságnál bitorlási pert indított az Endo ellen.

Szabadalmainak elővizsgálati eljárása alatt a Purdue meghatározta a dózistartományt annak érdekében, hogy termékét elhatárolja az ismert megoldásoktól. Mindhárom szabadalmának leírása az alábbi mondattal kezdődött: „Most meglepő módon felismertük, hogy az oxycodon készítmények jelenleg igényelt ellenőrzött felszabadulása elfogadható módon szabályozza a fájdalmat lényegesen szűkebb dózistartományban ... a betegek közelítőleg 90%-ánál”.

A Purdue többször is közölte a szabadalmi hivatallal, hogy felismerte: a betegek 90%-ánál alacsonyabb dózistartományban tudja enyhíteni a fájdalmat, szemben hasonló gyógyszerek magasabb dózistartományaival. A termék feltalálója szerint előrelátás vezetett a csökkentett dózistartomány felfedezéséhez.

A körzeti bíróság megállapította, hogy a Purdue elhallgatott egy lényeges információt azzal, hogy nem közölte: a felismerés nem tudományos bizonyítékon, hanem előrelátáson alapult. A Purdue azt mondta, hogy a tudományos bizonyíték lényegtelen volt, mert sohasem mondta, hogy a felismerést klinikailag ellenőrizték volna.

A Purdue a körzeti bíróság rá nézve kedvezőtlen döntése ellen a CAFC-nél fellebbezést nyújtott be. Ez a bíróság azzal kezdte az ügy tárgyalását, hogy felhívta a szabadalmas figyelmét: az elővizsgálati eljárás alatt őszinteséggel és jóhiszeműséggel (*candor and good faith*) kell eljárnia, amibe az is beletartozik, hogy köteles a hivatallal közölni a szabadalmazhatóság szempontjából lényeges, általa ismert adatokat. Egy bejelentő ezt a kötelezettséget hamis beállítással, a közlés elmulasztásával vagy hamis tájékoztatás adásával szegheti meg, amit súlyosbít, ha a hivatalt be akarja csapni vagy félre akarja vezetni. A méltánytalan viselkedés (*inequitable conduct*) – ami egy szabadalmat érvénytelenné tesz – ismertetőjele az érdemi szándékosság – mondta a bíróság.

A CAFC döntése szerint a Purdue sohasem állította ugyan kifejezetten, hogy a felismerés klinikai tanulmányokon alapult, de az általa használt nyelvezet egyértelműen lehetővé tett ilyen következtetést. A cég szabadalmi bejelentése az alacsonyabb dózistartományra mint „eredményre” utalt, a felismerés klinikai jelentőségét említette, és a dózistartományt egyéb fájdalomcsillapítókéhoz hasonlította egyértelmű mennyiségi kifejezésekkel. Az a tájékoztatás, hogy a dózistartomány csupán előrelátáson és nem kísérleti eredményeken alapult, lényegesnek minősült, mert nem volt összhangban a Purdue más következtetést lehetővé tevő állításaival.

A bíróság szerint a felismerések előrelátáson vagy kísérleteken alapulhatnak, és ez önmagában nem befolyásolja a szabadalmazhatóságot. Itt azonban a Purdue ismételten azt állította a hivatallal, hogy találmányát a dózistartomány különböztette meg az ismert megoldásoktól, és nem tájékoztatta a hivatalt arról, hogy felismerése nem kísérleteken alapult.

Ezután a bíróság azt vizsgálta, hogy a Purdue szándékosan tartott-e vissza lényeges információt „meglepő felismerésének” forrásáról, és megállapította, hogy a Purdue gondosan

megválasztott nyelvezete azt sugallta, hogy klinikai eredményeket kapott, és ezt a tény tiszta-
tázatlanul hagyta.

Végül a CAFC arra a következtetésre jutott, hogy a Purdue-nak a hivatallal folytatott is-
mételt jellegű kommunikációja azt a szándékát mutatta, hogy a felismerés valódi eredetét
vissza akarta tartani, és hamisan kívánta beállítani. Ilyen okok miatt a CAFC – bár megállá-
pította, hogy az alperes bitorolt – a felperes szabadalmait érvénytelennek nyilvánította.

A Purdue nem nyugodott bele a CAFC döntésébe, és kérelmet nyújtott be ehhez a bí-
rószághoz a teljes bírói kar előtti (*en banc*) újbóli meghallgatás iránt. A kérelem alátámasz-
tására hét független fél, többek között a Nemzetközi Szellemi Tulajdonvédelmi Intézet, a
Biotechnológiai Ipari Szervezet, az Amerikai Gyógyszerkutatók és Gyártók Egyesülete és a
Washingtoni Jogi Alapítvány önzetlen tanácsadó (*amicus curiae*) beadványt nyújtott be.

A CAFC 2006. február 1-jén hozott újabb döntést, amelyben hatályon kívül helyezte elő-
ző döntésének a méltánytalan viselkedésre vonatkozó részét, és az ügyet e kérdés újbóli
vizsgálatára visszaküldte a New York-i Déli Körzeti Bíróságnak (Southern District Court of
New York), de fenntartotta azt a döntését, hogy az Endo bitorolta a Purdue szabadalmait.

Ausztrália

Az Ausztrál Védjegy hivatal 2006. január 16-án használat hiánya miatt elrendelte az UGH-
BOOTS védjegynek a lajstromból való törlését. A védjegyet eredetileg 1971-ben lajstromoz-
ták. A törlést 2003 decemberében kérelmezték, ami ellen a védjegy tulajdonos ellenkeresetet
nyújtott be.

A hivatal a törlési kereset alapján megállapította, hogy a védjegyet nem használták, bár
egyes változatokat, így az UGG és az UGG AUSTRALIA neveket használták. A védjegy tulajdo-
nos azt állította, hogy az UGH BOOTS védjegyet használta a kérdéses időszakban.

A hivatal a védjegy két tagja közötti kötőjel hiányát fontosnak tekintette, mert az adta meg
az UGH-BOOTS védjegy identitását. A hivatal határozata leszögezte, hogy bármilyen változat-
nak a kötőjel nélküli használata nem minősül a lajstromozott védjegy használatának.

Az ügy tanulsága az Ausztráliában (vagy egyebütt) védjegyet lajstromoztatni kívánók
számára, hogy nagyon gondosan meg kell fontolni egy lajstromozott védjegy bármilyen
megváltoztatását, ha az befolyásolja a védjegy azonosságát.

Bahrein

A kereskedelmi és iparügyi miniszter 2005. december 26-án kelt és 2006. január 4-én ha-
tályba lépett rendelete szerint lényegesen nőttek a védjegybejelentésekkel kapcsolatos díjak.
Így egy egyetlen osztályra vonatkozó védjegybejelentés díja kétszeresre, míg a lajstromban
végzett védjegy kutatás illétéke hatszorosra nőtt. Az új rendelet egyaránt vonatkozik az új,
valamint a függő bejelentésekre.

Belgium

Belgiumban a Fellebbezési Bíróság (Court of Appeal, CA) 2005. november 8-án meghozta az első publikált döntést a belga szabadalmi törvény szerinti közvetett bitorlás ügyében.

Belgiumban igen népszerűek a SENSEO kávéfőző gépek, amelyeket a SENSEO cég 2002-ben kezdett forgalmazni Belgiumon kívül Hollandiában, Franciaországban, Németországban, Nagy-Britanniában és az Amerikai Egyesült Államokban is. A SENSEO rendszer a SENSEO kávéfőző gépből és a SENSEO szűrőpárnából áll. A rendszer a Philips és a Sara Lee/DE cég együttműködésének az eredményeként született, ahol az előbbi a gépet, míg az utóbbi a szűrőpárnákat gyártja. A Philips és a Sara Lee/DE közös bejelentői annak az európai szabadalomnak, amely a gépben használt tartályra, a kávészűrőre és a két rész összeállítására vonatkozik.

Hat hónappal a SENSEO rendszer 2002. évi belgiumi bevezetése után három helyi versenytárs egy hasonló, de olcsóbb párnát hozott forgalomba a SENSEO gépben való használat céljára; a Philips és a Sara Lee/DE bitorlási pert indított ellenük. Három évig tartó pereskedés után az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a versenytárs szűrőpárnák eladásra való felkínálása és forgalomba hozatala Belgiumban nem minősül bitorlásnak. E döntés ellen a felperes fellebbezést nyújtott be az antwerpeni Fellebbezési Bíróságnál (FB), amely megváltoztatta az elsőfokú bíróság döntését.

Az FB elutasította az alperesek kérelmét a bitorlási per felfüggesztésére, amelyet arra alapoztak, hogy függőben van az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH) egyik Fellebbezési Tanácsánál benyújtott fellebbezésük. Az FB véleménye szerint az alperesek saját döntése volt, hogy nem vonták kétségbe a bitorlási perben az európai szabadalom érvényességét, hanem külön indítottak nemzeti megsemmisítési eljárást. Ha az ESZH Fellebbezési Tanácsa megvonná is a felperesek szabadalmát, ez a belga szabadalmi törvény 50. szakasza alapján nem bírna visszamenőleges hatállyal. Ezért az FB úgy döntött, hogy nincs ok a bitorlási eljárás felfüggesztésére, és hogy az európai szabadalom a bitorlási per szempontjából érvényesnek tekintendő.

Ezt követően az FB megerősítette, hogy a szabadalmazott találmány lényege a kávészűrő párna és a tartály sajátos összeállításában rejlik, aminek folytán a szűrőpárna alakjának meg kell felelnie a csésze alakú belső tér kialakításának. Ebből az FB azt a következtetést vonta le, hogy a szűrőpárna a szabadalmazott találmány lényeges eleme.

Az FB szerint a közvetett szabadalombitorlás megtiltásának célja, hogy meggátoljon harmadik feleket abban, hogy közvetve hasznot húzzanak egy olyan új piacból, amely a találmány eredményeként jött létre. A közvetett szabadalombitorlás független bitorlástípus, amely nem függ attól, hogy fennforog-e közvetlen bitorlás. Emellett arra sincs szükség, hogy a szabadalmazott találmány egy lényeges eleme által kínált vagy biztosított eszközről legyen szó – elegendő, ha ez az eszköz a találmánynak egy lényeges elemére vonatkozik. Ez az eset fordul elő, ha az eszköz úgy van kialakítva, hogy funkcionálisan együttműködik egy ilyen elemmel a szabadalmazott találmány megvalósításakor.

Az FB azt is megerősítette, hogy közvetett bitorláshoz nincs arra szükség, hogy maga a

kávészűrő párna az európai szabadalmi bejelentés benyújtásának napján új legyen. Már korábban ismert elemek is okozhatnak bitorlást, ha a vélt bitorló tudja, hogy azok a találmány szerinti alkalmazásra vannak szánva. Az a tény, hogy a helyi versenytársak árujuk csomagolásán az „új” szót használták, és a szűrőpárnákat úgy hirdették, hogy azok alkalmazhatók a SENSEO gépben, meggyőzték a bíróságot arról, hogy a szűrőpárnákat a szabadalmazott találmány szerinti alkalmazáshoz ajánlották.

Az FB elutasította azt az érvelést, hogy a szűrőpárnákat más készülékekben is fel lehetett használni, és megerősítette, hogy az eszköznek nem kell kizárólag a találmányban felhasználhatónak lennie; elegendő, ha azt a találmány szerinti felhasználásra ajánlják, és tudatosan arra szánják, hogy megszüntessék az eszköz „semleges” jellegét (vagyis azt, hogy az eszközt nem bitorló célra lehet használni).

Az Európai Szabadalmi Hivatal Felsőzállási Tanácsának egy 2005-ben hozott határozata (amely jelenleg fellebbezés alatt áll) érvénytelennek nyilvánította az európai szabadalom egyik igénypontját, amely csupán a kávészűrő párnára vonatkozott. Ez azonban nem teszi a szűrőpárnákat a belga szabadalmi törvény 27. szakaszának 2. bekezdése szerinti szokásos kereskedelmi terméké. A határozat újdonságrontáson alapult, nem pedig azon, hogy a szűrőpárnák korábban kereskedelmi forgalomban voltak. Ezért a szabadalomtulajdonosoknak nem kellett bizonyítaniuk, hogy az alperesek a vevőket rábírták közvetett szabadalombitorlás elkövetésére.

A FB elutasította azt az érvelést, hogy nem következett be közvetett bitorlás, mert a kávészűrő párnákat csupán olyan szupermarketeknek szállították, amelyek nem maguk alkalmazták a szabadalmazott találmányt, hanem a szabadalmazott árukat egyszerűen a fogyasztóknak szállították. Az FB szerint a szabadalmi törvény 27. szakaszának 2. bekezdése nem írja elő, hogy a vevők maguk alkalmazzák a találmányt.

A bíróság megállapítása szerint az a tény, hogy a felhasználónak adott használati utasítás nem tiltja más módon szűrőpárnának a SENSEO gépben való felhasználást, nem eredményezte a felperesek szabadalmi jogainak kimerülését.

A bíróság eltiltotta az alperest kávészűrő párnáknak a belga piacon való további forgalmazásától, és bitorlásonként 500 EUR bírságot helyezett kilátásba. A bíróság egy szakértőt is kijelölt a felperes kárának megállapításra.

Chile

2005 decemberében módosították a chilei védjegy törvényt. A módosítás szerint a védjegybejelentésekkel és a megújítási kérelmekkel együtt kötelező megadni a vonatkozó termékeket és/vagy szolgáltatásokat. Ennek elmulasztása esetén a bejelentő 30 napos határidőt kap hiánypótlásra.

Mínthogy Chilében nincs használati kényszer, a fenti kötelezettség a védjegyoltalomra alkalmas jelek területén a jogi monopóliumok többszöröződésének elkerülését segíti elő.

Dánia

A) Dánia az Európai Unió tagállamai közül az elsők között iktatta törvénybe teljes mértékben a szellemi tulajdon-jogok érvényesítésére vonatkozó 2004/48/EC sz. európai irányelvet.

B) A Dán Szabadalmi és Védjegy hivatal elutasított egy EUROPHON védjegy lajstromozására irányuló kérelmet. A kérelmező fellebbezését a hivatal Fellebbezési Tanácsa is elutasította. Ezt követően a Felsőbíróóság megváltoztatta a tanács döntését, megállapítva, hogy a lajstromoztatni kívánt védjegy által gyakorolt vizuális és akusztikai benyomás alapulvételel nem áll fenn a fogyasztók megtévesztésének veszélye, és így a védjegy lajstromozható.

Dél-Korea

A) 2006. március 3-i hatállyal módosították a dél-koreai szabadalmi és használatiminta-törvényt. A főbb változásokat az alábbiakban foglaljuk össze.

Az elsőbbség napjától számított 30 hónapról 31 hónapra változtatták meg a nemzetközi (PCT-) bejelentések nemzeti szakaszának megindítására engedélyezett határidőt. Ha egy határidő szombatra esik, úgy az csak a következő hétfői napon jár le. Ez a módosítás a védjegy- és a mintabejelentésekre is vonatkozik.

Egy nemzetközi bejelentés igénypontjait a nemzeti szakasz megindításával egyidejűleg is lehet módosítani.

B) Korea a nemzetközi bejelentések számát tekintve 2001-ben a nyolcadik és 2003-ban a hetedik volt. 2005-ben Dél-Koreából 4747 nemzetközi bejelentést nyújtottak be, és ezzel a nemzetközi bejelentések számát tekintve az ország az Amerikai Egyesült Államok, Japán, Németország, Franciaország és Nagy-Britannia után a hatodik helyre lépett elő.

Európai Szabadalmi Egyezmény

Azzal, hogy Görögország 2005. december 13-án 15. államként letétbe helyezte a 2000-ben felülvizsgált Európai Szabadalmi Egyezmény (EPC) ratifikálásának okmányait, megindította a felülvizsgált egyezmény hatálybalépéséhez szükséges kétéves időtartamot. Így a felülvizsgált EPC legkésőbb 2007. december 13-án fog hatályba lépni. A hatálybalépés időtartama akkor lehetne korábbi, ha ezt megelőzően az összes szerződő állam úgy ratifikálná, hogy az utolsó ratifikálást követő három hónap korábban érne véget.

Az EPC hét szerződő állammal 1997 októberében lépett hatályba. Jelenleg 31 szerződő állam a tagja.

Az EPC megváltoztatására az Európai Szabadalmi Hivatal és az Adminisztratív Tanács tett javaslatot 1998-ban. Az alapjavaslatot 2000 novemberében a müncheni konferencián tárgyalták meg. Az egyezmény felülvizsgálatának fő célja az volt, hogy beépítsék a nem-

zetközi jog, különösen a TRIPS-egyezmény és a Szabadalomjogi Szerződés legújabb fejleményeit, és hogy lehetővé tegyék a Fellebbezési Tanácsok döntéseinek jogi felülvizsgálatát. Az alapjavaslat szövegét a konferencia alatt némileg felhígították, így a végső változat az eredetileg tervezettnél szűkebb körű lett.

A 2000. évi felülvizsgálat alapján az egyezmény szövegében végzett legfontosabb változások a következők:

- az 52(1) szakasz szövegét összhangba hozták a TRIPS-egyezmény 27(1) szakaszának szövegével, meghatározva, hogy szabadalmakat „a technológia minden területén” kell engedélyezni találmányokra;
- a várakozásokkal ellentétben a számítógépprogramokat nem törölték az egyezmény 52(2)(c) szakaszának szövegéből;
- az új 54(4) és (5) szakasz megerősítette az ismert gyógyászati anyagok új alkalmazásának (második gyógyászati indikáció) a szabadalmazhatóságát;
- az EPC 69. szakaszához csatolt jegyzőkönyv második szakasza hivatkozik az ekvivalencianra (de nem ad meghatározást az ekvivalenciára);
- az Adminisztratív Tanács felhatalmazást kapott arra, hogy az EPC-t hozzáigazítsa a nemzetközi szerződésekhez és a közösségi törvényhez;
- a miniszteri konferenciát az EPC állandó intézményévé tették.

Európai Unió

Európa szellemi tulajdon-védelemre szakosodott 24 vezető bírāja 2005 októberében Velencében összejövetelt tartott, ahol kinyilvánították támogatásukat az Európai Szabadalmi Szervezet tagállamainak pereskedési munkabizottsága (Working Party on Litigation) által létrehozott Európai Szabadalmi Jogérvényesítési Egyezményrel kapcsolatban (European Patent Litigation Agreement, EPLA), amely takaréklángon működött, amíg az Európai Bizottság hasonló területeken dolgozott.

A bírák velencei összejövetelét az Európai Szabadalmi Jogászok Szövetsége (European Patent Lawyer Association, EPLAW) szervezte meg annak alapján, hogy a jogászok szeretnék megreformálni a versengő európai szabadalmi bíróságok rendszerét. A bírák azon a véleményen voltak, hogy eljött a cselekvés ideje. Jóváhagyás esetén az EPLA egy egyesített elsőfokú bíróságot és egy fellebbezési bíróságot hozna létre a határokon átívelő szabadalmi viták számára.

A Nagy-Britannia két legöregebb bírāja, Lord Hoffmann és Lord Justice Jacob által is támogatott mozgalom kívánatosnak tartja egy központi európai szabadalmi bíróság felállítását, amelynek helyi képviselői lennének a fontosabb bíraskodási területeken, ideértve Nagy-Britanniát, Németországot és Franciaországot. Az Európai Bizottság a növekvő nyomás ellenére mostanáig nem volt hajlandó elvetni a saját maga által javasolt szabadalmi reform modelljét, jóllehet az megfeneklett a nyelvvvel kapcsolatos ellentétes nézetek miatt. Az

EPLA-formula szerint ezt a problémát el lehetne kerülni, mert a legtöbb esetben a bíróság angol, francia vagy német nyelven tárgyalna.

A velencei összejövetelen Kevin Mooney, az EPLAW elnöke elnökölt. A bírák által hozott határozatot megküldték az Európai Unió tagállamainak kormányai számára is, hogy ezáltal nyomást gyakoroljanak az Európai Bizottságra az EPLA támogatása érdekében.

Finnország

Finnország kormánya 2005. december 6-án letétbe helyezte a Szabadalomjogi Szerződéshez való csatlakozás okmányát. Így ez a Szerződés Finnországra nézve 2006. március 6-án lépett hatályba.

Görögország

Görögország 2005. december 13-án 15. államként letétbe helyezte a 2000 novemberében felülvizsgált Európai Szabadalmi Egyezmény ratifikálásának okmányát, és ezzel megindította a felülvizsgált egyezmény hatálybalépéséhez szükséges kétéves időtartamot.

Honduras

Honduras kormánya 2006. március 20-án letétbe helyezte a Szabadalmi Együttműködési Szerződéshez való csatlakozás okmányát. Ennek megfelelően az egyezmény Hondurasra nézve 2006. június 20-án lépett hatályba.

India

A) A svájci Hoffmann-La Roche gyógyszergyártó cég kapta Indiában a termékoltalom bevezetése óta az első termékszabadalmat a hepatitis C elleni Pegasys gyógyszerére.

B) Az amerikai St Ives gyógyszergyártó cég kérte az indiai Indo Comesi Pvt Ltd (Indo) cég ST IVES védjegyének törlését, amelyet az Indo a kérelmező termékeihez hasonló árukön használt. A bíróság végzésében eltiltotta az Indót a kifogásolt védjegy használatától hasonló árukön és szolgáltatásokkal kapcsolatban.

Irak

Az Iraki Védjegy hivatal bejelentette, hogy a lajstromozott védjegyek oltalmának idejét 15 évről 10 évre csökkentette.

Ez a rendelkezés minden új védjegybejelentésre, valamint a hivatalnál 2004. április 26. után benyújtott és lajstromozott védjegyekre vonatkozik. A 2004. április 26. előtt benyújtott függő védjegyek oltalmi ideje továbbra is 15 év marad.

Japán

A) Miután a minisztertanács jóváhagyta az ipari jogok módosítására vonatkozó törvénytervezetet, a Gazdasági, Kereskedelmi és Ipari Minisztérium a Japán Szabadalmi Hivatallal együtt kiadott egy tájékoztatót és irányelvet a tervezetről. A törvényt módosítás célja, hogy javítsa a szabadalmi, védjegy- és ipari jogok által biztosított oltalmat, egyszerűsítse az ilyen jogok elnyerésére vonatkozó eljárásokat, és szigorítsa a bitorlókkel szemben alkalmazott rendszabályokat.

A törvénytervezet szerinti főbb változások a következők.

A megosztott bejelentések benyújtásának határideje a hatályos törvény szerint a vizsgálat befejezésének az időpontja, amit az új törvény az elővizsgálati eljárás befejezésétől számított 30 napra hosszabbít meg.

Az idegen nyelven benyújtott szabadalmi bejelentések japán fordításának benyújtására adott határidőt az új törvény két hónapról 14 hónapra hosszabbítja meg.

A kiskereskedők által használt védjegyek rendszerén belül lehetővé teszik a szolgáltatási védjegyek oltalmát is.

A módosított törvény a lajstromozott minták oltalmi idejét a lajstromozás időpontjától számított 15 évről 20 évre hosszabbítja meg.

B) A japán kormány szellemi tulajdonnal foglalkozó központi csoportja, amelynek maga a miniszterelnök, Junichiro Koizumi a vezetője, felismerve a szellemi tulajdonjogok, így a szabadalmak, védjegyek és szerzői jogok egyre növekvő jelentőségét, elhatározta a szellemi tulajdon-védelem szakértőinek a magánszektorral együttműködve történő képzését. A csoport célja, hogy az elkövetkezendő tíz évben a szakértők számát a kétszeresére növeljék. Az ehhez szükséges oktatást kormányon kívüli szervezetek, elsősorban az egyetemeken jogi oktatással foglalkozó részlegei fogják végezni.

A kormány a „2005-ös szellemi tulajdon-védelmi stratégiai program”-mal 2015-re a jelenlegi 60 000-ről 120 000-re kívánja növelni az iparjogvédelmi szakemberek számát.

Kanada

A) A kisvállalkozások (50 vagy annál kevesebb alkalmazottat foglalkoztató vállalatok) a Kanadai Szabadalmi Hivatálnál minden illetéket 50% kedvezménnyel fizethetnek. Ha azonban nem elegendő illetéket fizetnek be, vagyis például időközben megváltozik a vállalat státusza, mert az alkalmazottak létszáma meghaladja az 50-et, hiába tér rá a szabadalmas a teljes évdíj befizetésére, ez a szabadalom megvonásához vezethet. Ezért korábban azt ajánlották a kanadai szabadalmi ügyvivők, hogy lehetőleg a kisvállalatok se vegyék igénybe a díjkedvezményt.

A fenti ok miatt fennálló jogbizonytalanságot szünteti meg a szabadalmi törvény 78.6 szakaszának újabb módosítása, amely 2007. február 1-jéig lehetővé tesz helyesbítő fizeté-

seket a Kanadai Szabadalmi Hivatalnál. 2007. február 1-je után már nem lesz lehetőség a helytelen díjbefizetés korrigálására.

B) A Kanadai Szövetségi Bíróság (Federal Court of Canada, FCC) 2005. október 28-án döntést hozott a *Saputo Groupe Boulangerie (Saputo) v. National Importers Inc.* (NII)-ügyben. Az ügy előzménye, hogy az NII 1998. március 25-én kérelmet nyújtott be a Kanadai Védjegy hivatalnál a CAMELLA védjegynek élelmiszeripari termékekkel kapcsolatban történő lajstromozása iránt. A bejelentés eredményesen túljutott az elővizsgálati eljáráson, és ezt követően felszólalás céljára publikálták.

A Saputo a tulajdonosa a Kanadában 1995. június 30-án szendvicsekkel és süteményekkel kapcsolatban lajstromozott AH CAMEL! védjegynek. A Saputo saját, korábban lajstromozott védjegye alapján felszólalt a CAMELLA védjegy lajstromozása ellen arra hivatkozva, hogy megtévesztés valószínűsége áll fenn a CAMELLA és az AH CAMEL! védjegy között, aminek következtében az előbbi védjegy nem lajstromozható.

A Kanadai Védjegy hivatal Felszólalási Tanácsa nem értett egyet ezzel az állásponttal, és azt állapította meg, hogy egy kereskedő élelmiszer-ipari termékekkel kapcsolatban nem szerzhet kizárólagos jogot egy leíró kifejezésre, amilyen a „caramel”. A tanács nézete szerint a National Importers a kanadai védjegy törvény 6. szakaszán alapuló próbával megállapította, hogy nem állna fenn az összetévesztés valószínűsége, ha a két fél védjegyeit ugyanazon a területen használnák. A hivatkozott 6. szakasz szövege a következő: „Egy védjegy használata akkor téveszthető össze egy másik védjeggyel, ha mindkét védjegynek ugyanazon a területen való használata valószínűleg arra a következtetésre vezetne, hogy a védjegyekkel kapcsolatos árukat vagy szolgáltatásokat ugyanazon személy gyártotta, árusította, bérelte, kölcsönözte vagy végezte, függetlenül attól, hogy az áruk vagy szolgáltatások ugyanabba az áruosztályba tartoznak-e vagy sem.”

A Saputo a tanács döntését az FCC-nél fellebbezte. Fellebbezésében azt állította, hogy saját AH CAMEL! védjegyének a kanadai piacon szerzett hírneve folytán tágabb körű oltalmat kell kapnia, mint egy szokásos védjegynek, és benyújtott olyan tanulmányokat, amelyek azt bizonyították, hogy a kanadai fogyasztók nagyra értékelik a csomagolt AH CAMEL! sütemények frissességét, ízét és minőségét.

Ezek az új tények azonban nem változtatták meg a bíróság véleményét a tanács megállapításairól. Ezért a bíróság megerősítette a tanácsnak azt a véleményét, hogy mind az AH CAMEL!, mind a CAMELLA védjegy csupán nagyon alacsony szintű inherens megkülönböztető képességgel bír. Az AH CAMEL! védjegy hírneve (bármilyen nagy legyen is a kevésbé ismert CAMELLA híréhez viszonyítva) csak egy volt a figyelembe veendő szempontok közül.

A felek védjegyzett áruival kapcsolatban a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy bár azok élelmiszer-ipari termékek, de nagyon eltérő jelleggel. A tények azt bizonyították, hogy az AH CAMEL! védjegyet főleg előcsomagolt, miniatűr süteményekkel kapcsolatban használták 2001-től kezdve, vagyis azt követően, hogy a CAMELLA védjegyű termékeket

1999-ben kezdték árusítani. Az AH CARAMEL! védjegyű termékeket egy használati engedéllyel bíró cég árusította, de ez a forgalmazás csak kis töredékét képezte a Saputo egyéb termékei forgalmazásának.

Ilyen okok miatt a bíróság változatlanul egyetértett a tanácsnak a felek által forgalmazott termékek különbözőségére vonatkozó megállapításával.

Végül a bíróság egy másik fontos tényezőt, a két fél védjegyei által sugallt képzetet vette szemügyre. Az AH CARAMEL! védjegy meglegedést vagy másmilyen kellemes érzést sugallt, ami azonban nem volt elmondható a CAMELLA védjeggel kapcsolatban. Emellett a védjegylajstrom azt bizonyította, hogy számos harmadik fél használt „caramel” komponenst védjegyeiben. Ezért a fogyasztók valószínűleg hozzászórtak ahhoz, hogy különbséget tegyenek a különböző, caramel típusú védjegyekben.

Ilyen okok miatt a bíróság megerősítette a tanácsnak azt az álláspontját, hogy a CAMELLA védjegy lajstromozható.

A fenti döntésből az a következtetés vonható le, hogy bizonyos körülmények között egy védjegy piaci ereje fordítottan lehet arányos jogi erősségével. Emellett erős védjegyek közötti különbségek – természetesen piaci szempontból – rendszerint elegendők lehetnek ahhoz, hogy kiküszöböljék a megtévesztés valószínűségét.

Katar

A Katari Védjegy hivatal módosította a lajstromozási eljárást annak érdekében, hogy javítsa saját működését, és megfelelő oltalmat biztosítson a bejelentők számára.

A módosításnak megfelelően a 2006. február 1-jét követően benyújtott bejelentéseket a benyújtás napjától számított egy hónapon belül feldolgozzák és vizsgálják. A 2006. február 1-je előtt benyújtott függő bejelentéseket is legkésőbb ennek az évnek a végéig vizsgálják és végső döntésre viszik. Ennek megfelelően egy katari védjegybejelentést a bejelentés napjától számított hat hónapon belül lajstromoznak, ha nem adnak ki hivatali végzést vagy nem nyújtanak be ellene felszólalást. 2006. március 9-ét követően egy védjegybejelentést csak akkor dolgoznak fel, ha a bejelentő meghatalmazást és a cégbejegyzésről fénymásolatot is benyújt. E dokumentumok pótlólagos benyújtására nincs lehetőség.

Közösségi Védjegy hivatal

Az Európai Bíróság (Court of Justice of the European Community, ECJ) a *Deutsche SiSi-Werke GmbH & Co. Betriebs KG* (SiSi-Werke) v. *OHIM*-ügyben 2006. január 12-én hozott döntésével elutasította a SiSi-Werke által az elsőfokú bíróság (Court of First Instance, CFI) 2004. január 28-án kelt döntése ellen benyújtott fellebbezést. Döntésében a CFI megállapította, hogy a SiSi-Werke közösségi védjegybejelentése, amely a 32. áruosztályban „gyümölcsitalok és gyümölcslevek” csomagolására szolgáló, különböző alakú, álló helyzetű tasakokra

vonatkozott, nem volt kellően megkülönböztető jellegű ahhoz, hogy eredetmegjelölésre lehessen használni.

Az ECJ döntése felsorolja azokat a követelményeket, amelyeket magának a terméknek az alakjából álló háromdimenziós védjegynek ki kell elégítenie ahhoz, hogy megkülönböztető jellegű legyen. Ezek a követelmények nem térnek el a védjegyek egyéb kategóriái esetén figyelembe veendő követelményektől. A közösségi védjegyrendelet (Community Trademark Regulation, CTMR) 7(1)(b) szakasza szerinti megkülönböztető jelleg tekintetében a vonatkozó közönség a háromdimenziós védjegyeket nem bírálja el szükségszerűen ugyanolyan szempontból, mint a szó- vagy ábrás védjegyeket, amelyek tárgya független az általuk megjelölt termék megjelenésétől. Az ECJ döntése megállapítja, hogy a termék alakját vagy csomagolását képező védjegyek esetében a védjegy megkülönböztető jellegét az adott területen elfogadott szokások szerint kell vizsgálni. Az átlagfogyasztó, aki hozzá van szokva, hogy a különböző vállalatok különböző termékeiket azonos típusú csomagolásban látja, nem szükségszerűen társít egy csomagolástípust egy sajátos vállalattal. Ennek következtében csak az olyan csomagolási formák rendelkeznek megkülönböztető jelleggel, amelyek „jelentősen eltérnek” a kérdéses terület rendes szokásától.

A CFI előtti fellebbezési eljárásban a SiSi-Werke azzal érvelt, hogy a figyelembe veendő szektor csupán a gyümölcsitalok és gyümölcslevek területe volt. Ezzel szemben az ECJ a CFI nézetét követte, amely szerint az emberi fogyasztásra szolgáló italok területe volt a döntő. Emellett az ECJ döntése megállapította, hogy ez a szempont nem a törvényen, hanem olyan tényen alapszik, amelyet fellebbezés során nem lehet figyelembe venni.

Ez a döntés egyértelműen azt bizonyítja, hogy a bejelentőknek ügyelniük kell a vonatkozó szektor helyes meghatározására, és kellő bizonyítékot kell szolgáltatniuk arra, hogy a lajstromoztatni kívánt alak „jelentősen eltér” a szóban forgó szektorban használt egyéb alakoktól.

Laosz

Lapzárta előtt kaptuk a hírt, hogy Laosz csatlakozott a Szabadalmi Együttműködési Szerződéshez. A csatlakozás hatálybalépésének időpontjáról az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle következő számában adunk tájékoztatást.

Litvánia

A) A Litván Szabadalmi Hivatal Fellebbezési Tanácsa elutasított egy felszólalást, amelyet arra alapoztak, hogy a MOBIC közösségi védjegy megegyezően hasonlít a MOVIX nemzeti védjegyre. A tanács nem vette figyelembe azt a tényt, hogy a közösségi védjegyet korábban lajstromozták, és azt a törvényt alkalmazta, amely Litvániának az Európai Unióhoz való csatlakozása előtt volt hatályban.

B) A Litván Legfelsőbb Bíróság a DANA és a DIANA védjegyet hasonlóknak minősítette, és ezért elrendelte a DIANA nemzetközi védjegy lajstromozásának törlését.

Macedónia

Macedónia 2005. december 22-én letétbe helyezte az ipari minták nemzetközi lajstromozására vonatkozó Hágai Megállapodáshoz való csatlakozás okmányát. Ennek megfelelően a megállapodás Macedóniára nézve 2006. március 22-én lépett hatályba.

Marokkó

A) 2006. január 1-jén módosított iparjogvédelmi törvény lépett hatályba, amelynek főbb változásait az alábbiakban foglaljuk össze.

a) Szabadalmak

Lehetővé vált a szabadalmak oltalmi idejének meghosszabbítása, ha a szabadalmat a bejelentés napjától számított négy éven belül nem engedélyezik.

A gyógyászati termékre vonatkozó szabadalmak oltalmi ideje is meghosszabbítható annak érdekében, hogy a szabadalomtulajdonos számára kárpótlást nyújtsanak a szabadalom tényleges oltalmi idejének a forgalombahozatali engedély megszerzéséhez szükséges idő miatti megrövidüléséért.

b) Védjegyek

Az oltalmazható védjegyek körébe bevonták a hangvédjegyeket és az olyan jelképes védjegyeket is, amelyek alkalmasak egy vállalat áruinak más vállalat áruitól való megkülönböztetésére.

A védjegybejelentések engedélyezése ellen fel lehet szólni a publikálás időpontjától számított két hónapon belül.

Nem lehet lajstromozni olyan védjegyet, amely összetéveszthető egy oltalom alatt álló földrajzi árujelzővel vagy eredetmegjelöléssel.

c) Földrajzi árujelzők és eredetmegjelölések

A törvény tiltja az olyan földrajzi árujelző vagy eredetmegjelölés oltalmát, amely megtévesztően hasonlít egy korábban használt vagy lajstromozott védjegyhez.

A földrajzi árujelzőket és eredetmegjelöléseket a védjegyhivatalban őrzött külön lajstromban lajstromozzák. Az ilyen lajstromozás ellen is fel lehet szólni.

B) A marokkói védjegy törvény 2006. február 20-án hatályba lépett módosítása alapján lehetővé vált a védjegybejelentések elleni felszólalás. Felszólalás esetén a védjegyhivatalnak a felszólalási határidő lejártát követő hat hónapon belül határozatot kell hoznia. Ezt a határidőt a hivatal hivatalból vagy a felek kérésére további hat hónappal meghosszabbíthatja. A határozat ellen a felek 15 napon belül nyújthatnak be fellebbezést a Kereskedelmi Bíróságnál.

Nagy-Britannia

A) Nagy-Britannia kormánya 2005. december 22-én letétbe helyezte a Szabadalomjogi Szerződéshez való csatlakozás okmányát. Így ez a szerződés Nagy-Britanniára nézve 2006. március 22-én lépett hatályba.

B) Az angol kormány 2005 decemberében bejelentette, hogy 2006-ban az angol szellemi tulajdon-jogok független felülvizsgálatát fogja elvégeztetni. Andrew Govers, a Financial Times korábbi kiadója elemezni fogja az angol szellemi tulajdon-védelmi rendszert, így többek között

- azt a módot, ahogyan a kormány adminisztrálja a szellemi tulajdon-jogok megadását;
- azt, hogy a cégek hogyan képesek alkalmazni a szabadalmi és a szerzői jogi rendszert; és
- azt, hogy a bitorlási rendszer jelenlegi műszaki és jogi keretei tükrözik-e a digitális környezetet, és hogy a helyes polgári használatot célzó intézkedések ésszerűek-e.

C) A 2004. áprilisi tájékoztatóban már hírt adtunk arról, hogy Nagy-Britanniában tervezik egy olyan rendszer törvénybe iktatását, amelynek alapján bárki véleményt kérhet egy szabadalom érvényességével vagy bitorlásával kapcsolatban. Ennek eredményeként 2005 októberében hatályba lépett az angol szabadalmi törvénybe újonnan beiktatott 74A és 74B szakasz, amelyek lehetővé teszik ilyen vélemény kérését az Egyesült Királyság Szabadalmi Hivatalától. Az eljárásnak az a célja, hogy vitában álló felek számára segítséget nyújtson egy szabadalom érvényességével és bitorlásával kapcsolatban, valamint, hogy a felek felülvizsgálhassák érveik erősségét anélkül, hogy további eljárási lépéseket kellene tenniük.

Nagy-Britanniában általában 9-12 hónap telik el egy bitorlási eljárás megkezdése és a bírósági tárgyalás között, bár ez az időtartam az egyszerűsített eljárásban most megrövidülhet. Az eljárás költségei az ügy eldöntéséig akár több százezer fontra is rúghatnak. Bár a nyertes fél jogosult arra, hogy felmerült költségeinek és kiadásainak jelentős részét megtéríttesse a vesztes féllal, összes költségének megtérülése általában nem lehetséges.

Ilyen háttér alapján publikálta a hivatal 2004-ben, hogy a vele folytatott konzultáció segítségével a szabadalmi viták felei számára gyors, kiegyensúlyozott és járható utat szándékszik lehetővé tenni elfogulatlan vélemény nyereséséhez. Az ennek alapján a szabadalmi törvénybe beiktatott 74A és 74B szakasz közül az első a véleménykérés módját és részleteit, a második pedig azokat a körülményeket ismerteti, amelyek között egy véleményt át lehet tekinteni.

Bárki kérhet véleményt egy angol vagy egy Nagy-Britanniát is megjelölő európai szabadalom érvényességével és/vagy bitorlásával kapcsolatban. A kérelem benyújtásának nem feltétele, hogy a fél érdekelt legyen az ügyben, sőt arra is van lehetőség, hogy a kérelmező névtelen maradjon azáltal, hogy a kérelmet egy szabadalmi ügyvivő útján nyújtja be (amit az alábbi, 01/05 sz. vélemény is szemléltet).

A véleménykérés benyújtásával egyidejűleg a kérelmezőnek a hivatal számára a követke-

zőket kell két példányban átadnia: kitöltött 17/77 sz. űrlap (Patents Form 17/77); a tényeket, az érveket és az eset elemzését tartalmazó nyilatkozat; és a nyilatkozatban esetleg hivatkozott dokumentumok. Ezenkívül a kérelmezőnek be kell fizetnie a 200 font összegű illetéket, és a hivatalt tájékoztatnia kell a kérdéses szabadalomra vonatkozó függő vagy befejezett angol vagy európai eljárásokról.

A hivatal a kérelmet megvizsgálja, majd bejegyezteti a szabadalmi lajstromba. A kérelem vizsgálatának megindítását meghirdetik a hivatal honlapján, és az érdekelt feleket felszólítják, hogy négy héten belül közöljék megjegyzéseiket.

Ha senki sem tesz megjegyzést, a kérelmet véleményezésre egy elővizsgálónak továbbítják. Ha megjegyzések érkeznek be, és lejárt a megjegyzések benyújtásának határideje, a kérelmezőnek és a szabadalmasnak két hét áll rendelkezésére válaszmegjegyzések megtételéhez. Ennek megtörténte után az elővizsgáló a rendelkezésére álló adatok alapján dolgozza ki véleményét.

A vélemény nem kötelező, és ha a hivatal egy szabadalmat érvénytelennek talál, nem tesz további lépést a szabadalomnak a lajstromból való törlésére. Hasonlóképpen a bitorlásra vonatkozó véleménynek sincs semmilyen jogi következménye a vélt bitorlóra nézve.

Mostanáig a hivatal négy ilyen véleményt publikált. Ezek közül két eset azt szemlélteti, hogy a hivatal – nem meglepő módon – nem mond egyértelmű véleményt olyan körülmények között, amikor a kérelmező nem közli az ügy fő szempontjait, vagy pedig nem szolgáltat kellő bizonyítékot állításainak alátámasztására. Az alábbiakban a hivatal által adott első két véleményt ismertetjük.

01/05 sz., 20006. január 13-án adott vélemény

Ezt az első kérelmet egy szabadalmi ügyvivő nyújtotta be. A kérelem azt a kérdést tartalmazta, hogy a Novo-Nordisk A/S által birtokolt 1351732 sz. EP (UK) szabadalom új volt-e és feltalálói tevékenységen alapult-e. A kérelmező igényének alátámasztására tíz dokumentumot nyújtott be.

A kérdéses szabadalom önműködő gyógyszeradagoló fecskendőre vonatkozott, amely a felhasználó számára lehetővé teszi egy helytelenül beállított dózis helyesbítését. A szabadalmas megjegyzéseket nyújtott be, azt állítva, hogy a dokumentumok vagy nem a tárgyhoz tartoztak, vagy pedig azokat már figyelembe vették az engedélyezés előtti eljárásban. A kérelmező nem nyújtott be választ.

Ezután a hivatal – bár a kérelmező nem vett tevőlegesen részt az eljárásban – alaposan elemezte a technika állásához tartozó dokumentumokat. Ez azért volt lehetséges, mert a kérelem kellően részletes volt, és lehetővé tette a hivatal számára, hogy figyelmét a benyújtott iratokra összpontosítsa. Végül a hivatal fenntartotta a szűkebb oltalmi körű igénypontokat, de megállapította, hogy a tágabb oltalmi körű igénypontok érvénytelenek voltak újdonsághiány vagy pedig feltalálói tevékenység hiánya miatt.

02/05 sz., 2006. január 20-án adott vélemény

A 0801532 sz. EP (UK) szabadalommal kapcsolatban benyújtott kérelem azt a kérdést

tartalmazta, hogy a 2294790 sz. angol szabadalmat bitorolta-e egy Showerbath nevű termék, amelyet a Heritage Bathrooms cég gyártott.

A szabadalom egy zuhanyfejjel ellátott fürdőkádra vonatkozott, ahol a zuhanyfej olyan helyzetbe lendíthető, hogy a használó állás közben zuhanyozhat. A zuhanyfejnek van egy olyan lemeze, amely az alsó széléhez erősített tömítőszalaggal van ellátva. Amikor a zuhanyfejet használati helyzetébe lendítik, a tömítőszalag megakad a fürdőkád szélén, és ezzel megakadályozza a zuhanyfejnek a kádon túli kilengését.

A Herigate Bathrooms szerint a Showerbath termék nem bitorolja a szabadalmat, mert zuhanyfeje a fürdőkád széle mentén lendül használati helyzetébe. Ezért, bár a tömítőszalag némi korlátozott ellenállást nyújt, nem képes meggátolni azt, hogy a zuhanyfej a fürdőkád széle mentén a kádon kívüli területre ne lengjen ki.

Ebben az ügyben a hivatal csak feltételes véleményt tudott adni, mert a számára átadott anyagok igen silány minőségűek voltak, és ezért nem lehetett megállapítani, hogy a Showerbath zuhanyfej képes volt-e a fürdőkádon kívül eső területre is elmozdulni vagy sem. Ezért a hivatal azt a véleményt közölte, hogy ha a Showerbath termék rendes használat esetén a tömítőszalag miatt nem tud a kád szélén kívüli területre lendülni, a termék bitorolja a szabadalmat. Másrészt viszont ha a zuhanyfej a kádon kívüli területre is ki tud lendülni, a termék nem bitorol.

D) A Lordok Háza ítéletet hozott a *Synthon BV v. SmithKline Beecham plc* (SKB)-ügyben, ezzel lezárva egy négy éve tartó jogi vitát. Az ítéletet hozó lord Hoffman bíró úgy döntött, hogy az SKB szabadalmára nézve újdonságrontó a Synthon egy korábban benyújtott szabadalmi bejelentése.

A felperes szabadalma az SKB (jelenleg GlaxoSmithKline) antidepresszáns hatású Seroxat gyógyszerének hatóanyagát képező aroxetin-metánszulfonát egy kristályos formájára vonatkozott.

A Synthon először 2001-ben indított pert a SmithKline szabadalma ellen, és az elsőfokú fellebbezési bíróság (Court of Appeal) rá nézve kedvező döntést hozott, amelyet azonban megváltoztatott a Lordok Házának ítélete.

Lord Hoffman szerint az újdonság meghatározásakor két különálló elemet kell figyelembe venni: a kinyilvánítást és a kielégítő útmutatást (disclosure and enablement). „Nagyon fontos dolog, hogy ez a két tényező különálló fogalom, amelyeket kellően figyelembe kell venni, és ehhez eltérő szabályokat kell alkalmazni” – mondta. Először a kinyilvánítás kielégítő voltának vizsgálatakor azt kell megállapítani, hogy egy szakember általános tudása alapján megérti-e a leírást. Másodszor azt kell vizsgálni, hogy egy szakember képes lenne-e a kinyilvánított tájékoztatás alapján megvalósítani a találmányt, feltételezve, hogy hajlandó lenne ehhez próbálgatásos módszert (trial and error) alkalmazni. Annak ellenére, hogy a Synthon szabadalmi bejelentésében adott tájékoztatás nem volt hibátlan, a bíró úgy érezte, hogy az kellő mértékben kinyilvánította az SKB bejelentésében ismertett találmányt, és elegendő tanítást adott annak megvalósításához. Ezért a bíró az SKB szabadalmát érvénytelennek nyilvánította.

Németország

A) Ha egy szabadalomnak több tulajdonosa van, a köztük fennálló jogviszonyt a nemzeti törvény szabályozza. Németországban szerződés hiányában a társtulajdonosok közösségének elvét a polgári törvénykönyv szabályozza.

Régóta vita folyik arról, hogy egy társtulajdonos jogosult-e kártérítésre olyan esetben, amikor egy másik szabadalomtulajdonos haszonra tesz szert a szabadalom használatából. Az uralkodó jogelmélet erre pozitív választ adott ugyan, de a Legfelsőbb Bíróság nemrég úgy döntött, hogy ellenkező megállapodás hiányában az egyes felek általi használat elvileg nem létesít kötelezettséget a társfeltalálók számára történő kompenzálásra.

A Legfelsőbb Bíróság rámutatott, hogy kártérítési igény létrejöttéhez arra van szükség, hogy a szabadalmat nem használó társtulajdonos felhívja a szabadalmat használó társtulajdonost a szabadalom használatára vonatkozó megegyezés megkötésére.

A Legfelsőbb Bíróság szerint ha a szabadalom használatával kapcsolatban nem jutnak megegyezésre, a polgári törvénykönyv 749. szakasza alapján bármelyik fél bármikor kérheti a közös tulajdonlás feloldását. Ez a nem használó társtulajdonos számára megfelelő eszközt nyújthat ahhoz, hogy a közös szabadalom gazdasági értékének megfelelő hányadát realizálhassa, mert a közös tulajdonlás felbontásának veszélye és a szabadalmi jog lehetséges elvesztése arra ösztönözheti a használó felet, hogy ésszerű megállapodást kössön a nem használó társtulajdonossal.

Ez a döntés rávilágít arra, hogy Németországban igen fontos a szabadalom használatára vonatkozó megállapodást már a szabadalom benyújtása előtt megkötni annak érdekében, hogy ne legyen szükség a társtulajdonosi közösség elveinek alkalmazására. Csupán ilyen megállapodással lehet biztosítani, hogy a szabadalmat nem használó tulajdonosok ésszerűen részesülhessenek a többi tulajdonos által végzett gazdasági hasznosítás hasznából. Másrészt egy ilyen megállapodás megszünteti a közös tulajdonlás feloldásának lehetőségét is.

B) Az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle 2006. februári számában *Németország* című szó alatt ismertettünk egy olyan ügyet, amelyben a Massachusetts Institute of Technology (MIT) a Német Szabadalmi Hivataltól (NSZH) kiegészítő oltalmi tanúsítványt (SPC) kért carmustine nevű hatóanyagot és egy polifeprosan nevű polimer adalékanyagot tartalmazó termékekre. A kérelmet az NSZH elutasította arra hivatkozva, hogy a polifeprosan nem tekinthető hatóanyagoknak, a carmustine-ra pedig a közösségben már korábban adtak ki forgalmazási engedélyt. A MIT a Német Legfelsőbb Bírósághoz fellebbezett, amely előzetes állásfoglalást kért az Európai Bíróságtól (ECJ) az alábbi két kérdésben:

- Az „egy gyógyászati termék hatóanyagainak kombinációja” kifejezés az 1768/92 sz. Közösségi Rendelet 1(b) szakaszának értelmében azt jelenti-e, hogy a kombináció összes komponensének gyógyászati hatást mutató hatóanyagoknak kell lennie?
- Egy gyógyászati termék hatóanyagainak kombinációjáról van-e szó abban az esetben

is, amikor ez a termék két komponenst tartalmaz, amelyek közül az egyik egy sajátos gyógyászati indikációjú ismert anyag, a másik pedig a gyógyászati termék olyan kialakítását teszi lehetővé, amely a termék megváltozott hatékonyságát eredményezi ilyen indikáció esetén?

Az ECJ Léger nevű főjelentéstevője 2005. november 24-én adott véleményt (ezt a fentebb említett korábbi tájékoztatóban helytelenül ítéletnek neveztük), amelyben arra a következtetésre jutott, hogy az adott esetben engedélyezni kell az SPC-t a MIT számára.

Most arról kaptunk hírt, hogy az ECJ 2006. május 4-én ítéletet hozott az ügyben, amely azonban alapvetően eltér a főjelentéstevő korábban ismertetett véleményétől. Az alábbiakban ennek az ítéletnek a főbb pontjait ismertetjük.

A bíróságnak feltett két kérdés kapcsán az ítélet leszögezi, hogy a hivatkozott Közösségi Rendelet 1(b) szakasza szerint a „termék” egy gyógyászati termék hatóanyagát vagy hatóanyagainak kombinációját jelenti. A rendelet azonban nem definiálja a „hatóanyag” fogalmát, amit így a mindennapi szóhasználat szerint kell értelmezni. Ennek alapján viszont a „hatóanyag” kifejezés nem vonatkozik olyan anyagokra, amelyek egy gyógyászati termékben önmagukban nem fejtenek ki hatást az emberi vagy állati testre.

Ezután az ítélet utal az Európai Gazdasági Közösség által a gyógyászati termékek kiegészítő oltalmi tanúsítványát létesítő tanácsi rendelet 1990. április 11-i tervezetéhez fűzött memorandumra, amelynek 68. pontja többek között kimondja, hogy „bár ugyanaz a hatóanyag egy tagállamban több szabadalomnak és több forgalombahozatali engedélynek lehet a tárgya, SPC-t csak egyetlen szabadalom és egyetlen engedély – nevezetesen az illető tagállamban először kiadott engedély – alapján lehet megadni”. Így a növényvédő-szerekre SPC-t engedélyező, 1610/96 sz. Rendelet 3(2) szakaszának első mondata szerint ugyanazon termék egynél több szabadalmának a tulajdonosa számára nem adható egynél több SPC ezt a hatóanyagot tartalmazó termékre. E rendelet preambulumának 17. pontja szerint az említett 3(2) szakaszban foglalt szabályok *mutatis mutandis* különösen érvényesek az 1768/92 sz. rendelet 3. szakaszában foglaltak értelmezésére.

Az elmondottak fényében egyértelműen arra lehet következtetni, hogy egy olyan anyagot, amely önmagában nem rendelkezik gyógyászati hatással, és amelyet azért használnak, hogy a gyógyászati termék bizonyos gyógyászati kialakításához jussanak, nem fed a „hatóanyag” fogalom, amit viszont a „termék” kifejezés meghatározásához használnak.

Ezért egy gyógyhatású anyagnak egy olyan anyaggal való egyesítése, amelynek önmagában nincs gyógyászati hatása, nem eredményezheti az 1768/92. sz. rendelet 1(b) szakasza értelmében „hatóanyagok kombinációját”. Következésképpen a „gyógyászati termék hatóanyagainak kombinációja” kifejezés olyan meghatározása, amely felöleli két anyag kombinációját, amelyek közül csak az egyiknek van gyógyhatása egy sajátos indikáció területén, míg a másik csupán azt teszi lehetővé, hogy a gyógyászati termék olyan kialakítást kapjon, amely az adott indikáció területén az első anyag gyógyászati hatékonyságának kifejtéséhez szükséges, jogbizonytalanságot eredményezhetne az 1768/92 sz. rendelet alkalmazása terén.

Ezért a fenti kérdésekre adandó válasz szempontjából az 1768/92 sz. rendelet 1(b) szakaszát úgy kell értelmezni, hogy a „gyógyászati termék hatóanyagainak kombinációja” kifejezés nem vonatkozik két anyag olyan kombinációjára, ahol csupán az egyiknek van gyógyászati hatása egy sajátos indikáció területén, és a másik csupán a gyógyászati termék olyan kialakítását teszi lehetővé, amely az első anyag gyógyászati hatékonyságához szükséges ezen az indikációs területen.

A fenti okok miatt az ECJ döntése megállapította, hogy a „gyógyászati anyagok hatóanyagainak kombinációja” kifejezés nem vonatkozik az olyan kombinációkra, ahol csak az egyik anyag rendelkezik gyógyászati hatékonysággal.

C) Az amerikai Anheuser-Busch sörgyártó óriást – amely mintegy negyven millió dollárt költött arra, hogy a világbajnokság egyik fő szponzora lehessen – kellemetlen meglepetés érte, amikor BUDWEISER védjegyével megpróbált a németországi labdarúgó világbajnokság idején világszerte sugárzott tv-reklámra szert tenni. A Budweiser ugyanis a világbajnokság hivatalos sörmárkája, azonban a cseh Budvar cég szerint a vele folytatott védjegyvita miatt a BUDWEISER védjegy nem reklámozható a német stadionokban a nézők milliói által látott tv-közvetítések alkalmával.

Puerto Rico

A Puerto Ricó-i Védjegy hivatal olyan közleményt publikált, amely szerint a Legfelsőbb Bíróság egy döntésének megfelelő önműködő törlést visszamenőleges hatállyal kell alkalmazni olyan bejelentések esetén, amelyeket „használni szándékozott” bejelentésekként nyújtottak be, és a lajstromozástól számított öt éven belül nem nyújtottak be használatot igazoló nyilatkozatot, vagy amelyeket Puerto Ricóban használtak, de ezt a hivatalnál nem igazolták.

Az említett döntés szerint mindazoknak, akik a nem használt lajstromozott védjegyeket meg akarják újítani, új bejelentést kell benyújtaniuk.

Spanyolország

A barcelonai 7. számú elsőfokú bíróság 2005. szeptember 13-án ítéletet hozott a *Longchamp v. Arte Joya*-ügyben.

A Longchamp francia divatcég, amely különböző áruk, többek között ékszerek vonatkozásában számos nemzetközi LONGCHAMP védjegy tulajdonosa, felszólította az alperest, hogy szüntesse meg LONGCHAMP védjegyének jogtalan használatát. Emellett a bíróságtól kérte az Arte Joya által 1989-ben ékszerek vonatkozásában lajstromozott LONGCHAMP védjegy törlését is arra hivatkozva, hogy az alperes rosszhiszeműen lajstromoztatta a védjegyet. A 2001. évi védjegy törvény 51(1)(b) szakasza a rosszhiszeműséget kimondottan törlési okként adja meg.

Minthogy az alperes védjegyének lajstromozását a törlési kereset benyújtása előtt 14 évvel kérték, és a vonatkozó termékek nem voltak azonosak a felperes korábbi védjegyeivel, nem volt egyszerű bizonyítani az alperes rosszhiszeműségét, vagyis azt, hogy tudott a felperes korábbi védjegyeiről. További kérdés volt, hogy a törlési kereset alapját képező törvényszakaszt visszamenőleges hatállyal lehet-e alkalmazni.

A bíróság ítélete szerint az alperes 1989-ben rosszhiszeműen kérte a védjegy lajstromozását, mert amikor az első védjegyet lajstromozták, egy második olyan védjegy lajstromozását is kérte, amely egy lovagló zsokét ábrázolt, vagyis azonos volt a felperes logójával. Így a rosszhiszeműséget a védjegybejelentés megtörténte utáni tényekre lehetett alapozni. A bíróság a védjegytvörvény 51(1)(b) szakaszát visszamenőleges hatállyal alkalmazta, és elrendelte az alperes védjegyének törlését.

Svédország

A svéd Fellebbezési Bíróság olyan döntést hozott, hogy egy az Európai Unióban lajstromozott és védett eredetmegjelölés csak lajstromozott szöveggel áll oltalom alatt. A „*Budejovický pivo*” olyan eredetmegjelölés, amely az Európai Unióban lajstromozva és védve van, de az európai rendelkezések szerint a fordítások nem állnak oltalom alatt.

Szabadalmi Együttműködési Szerződés

A Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) 2005-ben rekordszámú nemzetközi védjegybejelentést kapott: a madridi rendszer alapján 33 565 nemzetközi bejelentés érkezett hozzá, ami a 2004-ben benyújtott bejelentések számához képest 14%-os növekedésnek felel meg. A legtöbb bejelentést (17,3%) Németországból nyújtották be, ezt Franciaország (10,4%), az Amerikai Egyesült Államok (8,5%) és a Beneluxállamok (7,2%) követi.

A madridi rendszer szerint egy védjegytulajdonos a WIPO-nál kérelemzheti védjegyének oltalmát a rendszerben részt vevő egy vagy több országban. A bejelentés benyújtható egyetlen nyelven (angolul, franciául vagy spanyolul), amikor is a bejelentő egyetlen díjat fizet. A WIPO szerint egy védjegytulajdonosnak, aki a madridi rendszerhez tartozó 12 országban kíván egyidejűleg oltalmat szerezni, hatszor több bejelentési illetéket kellene fizetnie, ha bejelentéseit mindegyik országban külön nyújtaná be.

A WIPO szerint a fejlődő országok védjegytulajdonosaitól kapott bejelentések száma 2005-ben 30%-kal nőtt, és az összes bejelentés 5,3%-ának felel meg. Ezt a listát Kína vezeti 1334 védjegytulajdonos által benyújtott bejelentéssel.

Érdeemes megjegyezni, hogy 2005-ben a nemzetközi védjegybejelentésekben oltalom-szerzés céljából megjelölt országok élén Kína áll 13 500-nál több megjelöléssel, így felváltotta Svájcot, amely csak 13 192 megjelölést kapott. Svájcot 12 809 megjelöléssel Oroszország és 11 861 megjelöléssel az Amerikai Egyesült Államok követi.

Szellemi Tulajdon Világszervezete

A Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) 2005. évi statisztikája szerint az elmúlt évben rekordszámú: 134 000 nemzetközi (PCT-) szabadalmi bejelentést nyújtottak be, ami a megelőző évhez képest 9,4%-os növekedést jelent. A nemzetközi szabadalmi rendszert legtöbbször használó országok változatlanul az Amerikai Egyesült Államok, Japán, Németország, Franciaország és Nagy-Britannia voltak, ebben a sorrendben. Hatodikként Dél-Korea megelőzte Hollandiát, míg Kína megelőzte Kanadát, Olaszországot és Ausztráliát.

Szudán

A szudáni TOM & JERRY védjegyet birtokló Turner Entertainment Co. felszólalt a Tawil Star Holding Ltd. (TSH) cég által a 30. áruosztályban hasonló védjegy lajstromozása iránt benyújtott kérelme ellen.

A védjegy hivatal a TSH védjegybejelentését semmisnek nyilvánította. A döntés indoklása szerint a TSH egy közismert védjeggyel való összetévesztés veszélyét idézte volna elő, ezzel megsértve a Párizsi Unió Egyezmény 6*bis* cikkében foglaltakat. Emellett a TSH védjegybejelentése a szudáni védjegy törvény 8-2(c) szakaszába is ütközött, mert a TSH megtévesztő szándékkal kívánta a védjegyet lajstromoztatni.

Új-Zéland

Új-Zéland egyike annak a kevés országnak, ahol – az 1953. évi szabadalmi törvény és az ugyancsak 1953. évi mintatörvény alapján – a szabadalmi és a mintabejelentések kapcsán nem abszolút újdonságot, hanem csak helyi újdonságot kívánnak meg. Ez a rendszer azonban már nem él sokáig, mert a nyilvánosságra hozott új szabadalmi törvény tervezete mindkét oltalmi forma esetében abszolút újdonságot ír elő.

A módosított törvény előreláthatólag még ebben az évben hatályba lép. Van azonban két szabadalmi bejelentés, amelyek újdonságát az Új-zélandi Szabadalmi Hivatal az interneten való hozzáférhetőségre hivatkozva vonta kétségbe, ami annyit jelent, hogy a hivatal 2005. szeptember 12-én e két bejelentés ügyében kiadott két határozatában már nem csupán a helyi újdonság alapulvételével vizsgálta e bejelentéseket.

A hivatal elnökhelyettesének mindkét ügy kapcsán arról kellett döntenie, hogy ugyanaz a nyomtatvány, amely az elsőbbség napja előtt csupán az interneten volt hozzáférhető, az 1953. évi szabadalmi törvény 2. szakasza szerint publikáltnak volt-e minősíthető. Ez a 2. szakasz ugyanis kimondja, hogy a „publikált” kifejezés a köz számára a belföldön való hozzáférhetővé tételt jelenti, és ezért egy iratot publikáltnak kell tekinteni, ha az Új-Zéland bármely helyén megtekinthető a köz tagjai által.

A két bejelentés ellen benyújtott felszólalás ügyében a képviselőt ellátó ügyvivő azt ál-

lította, hogy az interneten hozzáférhető dokumentum a törvény szerint „publikált” dokumentumnak minősül. Az ügyet elbíráló elnökhelyettes egyetértett a felszólalónak ezzel az érvelésével, és megállapította: „... a jelen esetben nem kétséges, hogy a hivatkozott dokumentumot a köz számára elérhetővé tették. ... Ezért annak bizonyítása, hogy a dokumentum az interneten elérhető egy bizonyos időpontban, elegendő a törvény 2. szakasza szerinti 'publikálás' definíciójának kielégítéséhez.”